

การจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านวิเคราะห์จากงานวรรณกรรมเพื่อการสอนภาษาอังกฤษของนักศึกษาวิชาชีพครูสาขาวิชาภาษาอังกฤษ
Question-Based Learning (QBL) to Promote Critical Reading Skills from Reading English Literary Works on English Program Teacher English Teaching Language Students

ธนาพันธุ์ ณ เชียงใหม่¹

สมบัติ คำมูลแก้ว²

พงศ์ทวี ทศวา³

Thanapun Na Chiangmai¹

Sombat Kommoonkaew²

Pongtawee Tatssawa³

Received: February 1, 2025 Revised: June 4, 2025 Accepted: June 4, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐานต่อการพัฒนาทักษะการอ่านวิเคราะห์งานวรรณกรรมเพื่อการสอนภาษาอังกฤษของนักศึกษาวิชาชีพครูสาขาวิชาภาษาอังกฤษ 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาชีพครูสาขาวิชาภาษาอังกฤษต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านวิเคราะห์ ประชากรเลือกแบบเจาะจงจากนักศึกษาวิชาชีพครูสาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ชั้นปีที่ 3 จำนวน 80 คน ภาคการศึกษา 2/2566 เนื่องจากนักศึกษามีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวรรณกรรมเพื่อการสอนภาษาอังกฤษในระดับหนึ่งและอยู่ในช่วงที่กำลังเตรียมความพร้อมเข้าสู่การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ 8 แผน ระยะเวลา 8 สัปดาห์ ๆ ละ 1 คาบ ๆ ละ 2 ชั่วโมง รวม 8 คาบ 16 ชั่วโมง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านวิเคราะห์ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม และแบบประเมินความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยายด้วยค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบ t-test for dependent samples

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่อกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านวิเคราะห์งานวรรณกรรมเพื่อการสอนภาษาอังกฤษมีคะแนนหลังเข้าร่วมกิจกรรมสูงขึ้น สอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัย ค่าคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 14.43 คะแนนก่อนเข้าร่วมกิจกรรม ($M = 9.66$, $SD = 3.81$) และคะแนนหลังเข้าร่วมกิจกรรม ($M = 24.09$, $SD = 3.82$) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $t(79) = 25.34$ $p < .01$

2. นักศึกษามีความพึงพอใจโดยภาพรวมต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านวิเคราะห์อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($M = 3.98$, $SD = 0.11$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า สามารถในการสื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศ ($M = 4.14$, $SD =$

¹²³ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

¹²³ Faculty of Education, Lampang Rajabhat University

¹ Corresponding author Email: thanapun29@lpru.ac.th

0.74) ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ และเรียนรู้ด้วยตนเองจากสื่อต่างๆ รอบตัวอย่างสร้างสรรค์และยั่งยืน ($M = 4.14$, $SD = 0.71$) และเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ ($M = 4.14$, $SD = 0.77$)

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐาน, ทักษะการอ่านวิเคราะห์, วรรณกรรมเพื่อการสอนภาษาอังกฤษ

Abstract

This research aims to 1) study the result of question-based learning (QBL) to promote critical reading skills from reading English literary works on English program teacher English teaching language students, and 2) study the satisfaction of English major student teachers toward question-based learning to promote critical reading skills. The sample group was purposively selected, consisting of 80 third-year English major student teachers at Lampang Rajabhat University during the second semester of the academic year 2023. These students were chosen because they already had some foundational knowledge of literature for English language teaching and were in the process of preparing for their teaching practicum. Research instruments included 8 lesson plans, implemented over 8 weeks, with 1 class per week, 2 hours per class, totaling 8 classes and 16 hours, a pre- and post-test measuring analytical reading achievement, a satisfaction questionnaire. Data were analyzed using descriptive statistics, including mean, percentage, standard deviation, and t-test for dependent samples.

Research findings:

1. The learning achievement related to the question-based learning (QBL) activities for promoting analytical reading skills in literature for English language teaching showed a significant improvement after participation in the activities, consistent with the research hypothesis. The average score increased by 14.43 points, from a pre-activity mean of $M = 9.66$, $SD = 3.81$ to a post-activity mean of $M = 24.09$, $SD = 3.82$. The improvement in students' English learning achievement was statistically significant at the level of $t(79) = 25.34$, $p < .01$.

2. Students expressed a high overall level of satisfaction toward the question-based learning (QBL) approach for promoting analytical reading skills, which was consistent with the research hypothesis. The overall satisfaction mean was $M = 3.98$, $SD = 0.11$. When examined by individual aspects, it was found that students particularly appreciated the ability to communicate in a foreign language ($M = 4.14$, $SD = 0.74$), the encouragement to become analytical thinkers and self-directed learners through various creative and sustainable media ($M = 4.14$, $SD = 0.71$), and the ability to connect prior knowledge with new knowledge ($M = 4.14$, $SD = 0.77$).

Keywords: analytical reading skills, literature for English Teaching, Question-Based Learning (QBL)

บทนำ

การจัดการเรียนรู้เพื่อมุ่งส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์ การตั้งคำถามจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ครูผู้สอนสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนโดยการบูรณาการการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คำถามสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ คำถามระดับพื้นฐานและคำถามระดับสูงมีความซับซ้อน จุดมุ่งหมายของการใช้คำถามเพื่อการตรวจสอบความรู้ สร้างความมั่นใจ พัฒนาทักษะการคิด การประเมินความรู้ การจัดการชั้นเรียน และสร้างบรรยากาศการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม กลยุทธ์และเทคนิคการใช้คำถามที่มีประสิทธิภาพควรส่งเสริมการคิด ความฉลาดทางปัญญา และส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงสู่การเป็นพลเมืองในยุคศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน ดังนั้น ครูผู้สอนจำเป็นต้องเรียนรู้หลักการ วิธีการที่นำไปสู่การปฏิบัติในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ (จิตณรงค์ เอี่ยมสำอางค์, 2566, น. 53-55) ดังนั้นการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ค้นหาข้อมูลหรือทบทวนความจำในการนำไปสู่การเรียนรู้ในระดับสูงขึ้นต่อไป การคิดวิเคราะห์เป็นทักษะที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตในยุคปัจจุบันที่มีการเคลื่อนไหวและการเปลี่ยนแปลงของข้อมูลข่าวสารจากแหล่งต่างๆ ที่รวดเร็วตลอดเวลาการที่ผู้รับสารไม่สามารถแยกแยะ วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับมาน่าเชื่อถือเพียงใดและมีที่มาอย่างไรอาจนำไปสู่ปัญหาทั้งต่อตนเองและสังคมในวงกว้าง ทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของจุฑาทิพย์ หาญกุดตุ้ม, สมภารธัชธรรม ศิโรสรีไซ และสัญญา เคนาภูมิ (2566) ซึ่งให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐาน (Question-Based Learning) เป็นหนึ่งในรูปแบบของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่ตอบสนองต่อเป้าหมายการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และใช้ "คำถาม" เป็นเครื่องมือสำคัญในการกระตุ้นความสนใจ สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ และกระตุ้นกระบวนการคิดของผู้เรียน รูปแบบการเรียนรู้ดังกล่าวช่วยให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ของตนเองผ่านการคิด วิเคราะห์ ตอบคำถาม สร้างความเข้าใจเชิงลึก และค้นพบองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง รวมทั้งสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์นวัตกรรมและการแก้ปัญหาในชีวิตจริง ซึ่งเหมาะสมอย่างยิ่งกับการพัฒนาทักษะการอ่านวิเคราะห์วรรณกรรมภาษาอังกฤษ ที่ต้องอาศัยการตั้งคำถาม การตีความเชิงลึก การคิดเชื่อมโยง และการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐานประกอบด้วยหลายขั้นตอน ได้แก่ การสร้างคำถามที่มีคุณภาพ ถามเพื่อกระตุ้นความสงสัย ถามเพื่อกระตุ้นการอธิบายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ถามเพื่อการตรวจสอบและสะท้อนความเข้าใจ ถามเพื่อสรุปความรู้ และถามเพื่อการต่อยอด ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการเรียนรู้ใน 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การวางแผนการใช้คำถาม (2) การเตรียมคำถาม (3) การใช้คำถามในกระบวนการเรียนรู้ และ (4) การสรุปเนื้อหาจากคำถาม นอกจากนี้ ผู้สอนยังสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการกับการใช้คำถาม พร้อมทั้งจัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และสามารถประเมินผู้เรียนตามสภาพจริง (Authentic Assessment) โดยใช้คำถามเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ซึ่งเป็นหัวใจของการอ่านวรรณกรรมภาษาอังกฤษในเชิงลึกและมีวิจารณ์ญาณ

ดังนั้นทักษะการคิดวิเคราะห์จึงเป็นอีกหนึ่งทักษะที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝน และพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีสติและมีเหตุผล การพัฒนาการจัดการศึกษาทุกระดับล้วนแต่เน้นให้การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างเป็นระบบ และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองจากสื่อต่าง ๆ รอบตัว

อย่างสร้างสรรค์และยั่งยืนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้แล้ว ผลการวิจัยของ สุวรรณจริส, ธ., ตริเล็ก, ว., & นวลผกา, น. (2567) พบว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดช่องลม) จังหวัดราชบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 30 คน นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.14 จะเห็นได้ว่า การศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning: PBL) มีความสัมพันธ์กันในแง่ของแนวทางการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและส่งเสริมทักษะการคิดระดับสูง เช่น การคิดวิเคราะห์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การวิจัยทั้งสองเรื่องมีจุดร่วมสำคัญในการใช้ การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนผ่านการมีส่วนร่วมในการตั้งคำถามหรือแก้ปัญหา โดย "คำถาม" และ "ปัญหา" ต่างก็ทำหน้าที่เป็น เครื่องมือกระตุ้นการคิดระดับสูง ทำให้ผู้เรียนพัฒนาความเข้าใจเชิงลึกต่อวรรณกรรมหรือเนื้อหาอื่น ๆ ได้ดีขึ้น

ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ผู้เรียนจำเป็นต้องได้พัฒนาทักษะทางภาษา ความรู้ทางวัฒนธรรม ทักษะการคิด และทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างยั่งยืน การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ผ่านการอ่านวรรณกรรมนั้น ทำให้ผู้เรียนโยงความรู้ที่ได้จากสิ่งที่อ่าน กับความรู้เดิมหรือประสบการณ์ ของผู้เรียนในการอธิบายเชิงวิเคราะห์ เพื่อหาความสัมพันธ์ของเหตุการณ์และการกระทำของตัวละคร รวมถึงการคาดการณ์สิ่งต่างๆ เป็นการส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน และผู้เรียนยังสามารถนำสิ่งที่ได้จากการอ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐาน (Question-Based Learning) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านวิเคราะห์จากงานวรรณกรรมสำหรับการสอนภาษาอังกฤษของนักศึกษาวิชาชีพรศสาขารัฐศาสตร์ภาษาอังกฤษ โดยเน้นการตั้งคำถามเชิงลึกเพื่อกระตุ้นการคิดวิเคราะห์และการอธิบายอย่างมีเหตุผล ซึ่งจะช่วยให้ นักศึกษามีความเข้าใจในเนื้อหาวรรณกรรมมากขึ้น ตลอดจนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการสอนภาษาอังกฤษในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ งานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอน นักการศึกษา และผู้ที่สนใจในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง อีกทั้งยังสามารถนำไปเป็นแนวทางในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ในบริบทของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษต่อไปผู้วิจัยจึงเห็นว่าการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนที่เป็นผู้อ่านกับวรรณกรรมเป็นสิ่งสำคัญในการอ่านเพื่อความเข้าใจนำไปสู่ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การใช้คำถามถือว่าเป็นทักษะสำคัญของครูให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจน และคาดหวังว่าการจัดการเรียนการสอนวรรณกรรมเพื่อการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นศูนย์กลางจะสามารถทำให้ผู้เรียนเห็นความสอดคล้องขององค์ความรู้สาระและทักษะต่าง ๆ ที่ได้จากการอ่านงานวรรณกรรมภาษาอังกฤษกับการดำเนินชีวิตของตนเอง ส่งผลให้ผู้เรียนเข้าใจในสิ่งที่อ่านและพัฒนาการเรียนรู้ในระดับที่สูงกว่าความเข้าใจจนนำไปสู่ทักษะการอ่านวิเคราะห์และทักษะการคิดวิเคราะห์และส่งผลให้มีทักษะการเขียนวิเคราะห์ภาษาอังกฤษได้สูงขึ้นพร้อมทั้งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารที่สูงขึ้น ผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งกว่าการเพียงแค่ “เข้าใจเนื้อหา” โดยจำเป็นต้องพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทางสติปัญญา ความรู้ และกระบวนการคิดของผู้เรียน ซึ่งจัดอยู่ในระดับการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive

Domain) ตามกรอบแนวคิดของ Bloom (1956) ที่แบ่งออกเป็น 6 ระดับ ได้แก่ (1) ความรู้ (Knowledge) (2) ความเข้าใจ (Comprehension) (3) การนำความรู้ไปใช้ (Application) (4) การวิเคราะห์ (Analysis) (5) การสังเคราะห์ (Synthesis) และ (6) การประเมินค่า (Evaluation) โดยระดับที่ 1-3 ถือเป็นระดับพื้นฐาน และระดับที่ 4-6 ถือเป็นระดับการคิดขั้นสูง ต่อมาในปี 2002 Krathwohl (2002) ได้ปรับปรุงลำดับขั้นการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัยใหม่เป็น (1) การจำ (Remembering) (2) ความเข้าใจ (Understanding) (3) การนำไปใช้ (Applying) (4) การวิเคราะห์ (Analyzing) (5) การประเมินค่า (Evaluating) และ (6) การสร้างสรรค์ (Creating) ซึ่งไม่ว่าจะอิงตามกรอบของ Bloom หรือ Krathwohl

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมุ่งส่งเสริมและยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ให้ตรงตามจุดมุ่งหมายหลักคือการส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะด้านความรู้และการคิดอย่างมีลำดับจากระดับพื้นฐานไปสู่ระดับสูงขึ้น ในการพัฒนาทักษะการอ่านวิเคราะห์วรรณกรรมภาษาอังกฤษ การใช้คำถามเป็นฐาน (Question-Based Learning) ถือเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนตั้งข้อสงสัย วิเคราะห์ และตีความเนื้อหาเชิงลึก ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง การอ่านวิเคราะห์วรรณกรรมไม่เพียงเป็นทักษะสำคัญด้านการสื่อสารในภาษาอังกฤษเท่านั้น แต่ยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยเชื่อมโยงความคิด ความรู้สึก และมุมมองของผู้คนจากหลากหลายวัฒนธรรมเข้าด้วยกัน วรรณกรรมยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โครงสร้างภาษา การใช้ถ้อยคำ และการสื่อความหมายเชิงนามธรรม ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการวิเคราะห์เนื้อหาอย่างลึกซึ้ง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐานต่อทักษะการอ่านวิเคราะห์จากวรรณกรรมเพื่อการสอนภาษาอังกฤษของนักศึกษาวิชาชีพรุสาขาวิชาภาษาอังกฤษ
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาชีพรุสาขาวิชาภาษาอังกฤษ ต่อกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านวิเคราะห์จากงานวรรณกรรมเพื่อการสอนภาษาอังกฤษ

สมมติฐานการวิจัย

1. ทักษะการอ่านวิเคราะห์วรรณกรรมเพื่อการสอนภาษาอังกฤษของนักศึกษาวิชาภาษาอังกฤษสูงขึ้นหลังร่วมกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐาน
2. ความพึงพอใจของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาภาษาอังกฤษ ผ่านเกณฑ์ค่าเฉลี่ย 3.5 หลังจากได้ร่วมกิจกรรมการใช้คำถามเป็นฐานเพื่อพัฒนาการอ่านวิเคราะห์วรรณกรรมภาษาอังกฤษ

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านวิเคราะห์จากงานวรรณกรรมภาษาอังกฤษของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวนประชากร 80 คน ภาคการศึกษาที่ 2/2566 เนื่องจากนักศึกษา มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษและวรรณกรรมภาษาอังกฤษในระดับหนึ่งแล้ว และอยู่ในช่วงที่กำลังเตรียมความพร้อมเข้าสู่การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จึงเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะนำกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐานมาศึกษาผลต่อการพัฒนาทักษะการอ่านวิเคราะห์จากงานวรรณกรรมเพื่อการสอนภาษาอังกฤษ และเนื่องจากเป็นรายวิชาของ

หลักสูตรที่ผู้วิจัยรับผิดชอบเป็นผู้สอน การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดด้วยวรรณกรรมสำหรับเด็ก (1093515)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านวิเคราะห์จากงานวรรณกรรมภาษาอังกฤษ ก่อนเรียน และหลังเรียน ประกอบด้วย ข้อสอบปรนัยแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก 13 ข้อ และข้อสอบอัตนัย 17 ข้อ รวม 30 ข้อ ที่ได้รับการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อหาความเที่ยงตรง โดยใช้ค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) ตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหา เนื้อหาของ ข้อสอบครอบคลุมทักษะการอ่าน วิเคราะห์ การตีความ การจับประเด็นสำคัญ การเชื่อมโยงข้อมูล และการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลจากวรรณกรรมภาษาอังกฤษของกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบ ได้มีการนำแบบทดสอบเข้าสู่กระบวนการตรวจสอบความ เที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาอังกฤษและวรรณกรรม ภาษาอังกฤษจำนวน 3 คน โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหา กับวัตถุประสงค์ของการวัด ซึ่งข้อสอบที่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 จึงได้รับการคัดเลือกให้อยู่ในการทดสอบฉบับสมบูรณ์ การตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือและแสดงค่า reliability Cronbach's alpha ร่วมกับ IOC มี alpha > 0.70 ถือว่าเหมาะสม เพื่อแสดงให้เห็นว่าเครื่องมือมีคุณภาพเพียงพอในการนำไปใช้เก็บข้อมูล

2. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านวิเคราะห์จากงาน วรรณกรรมภาษาอังกฤษ จำนวน 8 แผน ระยะเวลาดำเนินการ 8 สัปดาห์ ๆ ละ 1 คาบ ๆ ละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 8 คาบ 16 ชั่วโมง นำตารางกำหนดเนื้อหาและบทเรียนจากการหาคำดัชนีความสอดคล้องที่ ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อหาความเที่ยงตรง โดยใช้ค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) ตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหา

3. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐาน โดยมี ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน โดยใช้ค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) ตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหา การประเมินระดับ ความพึงพอใจ ใช้ มาตรฐานค่าแบบ Likert Scale 5 ระดับ ซึ่งกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนและการ แปลผลไว้ดังนี้ ค่าเฉลี่ย (Mean) ระดับความพึงพอใจ 4.21 – 5.00 มากที่สุด, 3.41 – 4.20 มาก, 2.61 – 3.40 ปานกลาง, 1.81 – 2.60 น้อย, 1.00 – 1.80 น้อยที่สุด

4. สรุปผลการวิจัยในเชิงสถิติและเนื้อหา

การเก็บและรวบรวมข้อมูล

1. เก็บข้อมูลจากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์การอ่านวิเคราะห์งานวรรณกรรมภาษาอังกฤษก่อน และหลังการดำเนินกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐาน ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมการจัดการ เรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านวิเคราะห์จากงานวรรณกรรมภาษาอังกฤษแ

2. ดำเนินการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐาน โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ที่ เน้นการมีส่วนร่วม เช่น การทำงานกลุ่ม การแก้ปัญหา และนักศึกษามีโอกาสได้ฝึกการอ่านการวิเคราะห์ งานวรรณกรรมภาษาอังกฤษ

3. เก็บข้อมูลจากคะแนนก่อนและหลังการใช้กิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็น ฐานเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านวิเคราะห์จากงานวรรณกรรมภาษาอังกฤษ พร้อมทั้งนำผลคะแนนมา เปรียบเทียบวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติที่ใช้ในการวิจัย

4. รวบรวมผลประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านวิเคราะห์จากงานวรรณกรรมภาษาอังกฤษ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติในการวิจัย หลังจากกิจกรรมเสร็จสิ้นวิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์ที่ใช้ในการให้ความหมายของแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยการให้ค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อ สถิติบรรยายด้วยค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนคำตอบของลิเคิร์ต (Likert's method)

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณของผลคะแนนทักษะการอ่านวิเคราะห์ภาษาอังกฤษ ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐาน ด้วยค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบ t-test for dependent samples

2. วิเคราะห์ความเที่ยงตรงของเครื่องมือโดยใช้ค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) ตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหา แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทักษะการอ่านวิเคราะห์จากงานวรรณกรรมภาษาอังกฤษ การตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือและแสดงค่า reliability Cronbach's alpha ร่วมกับ IOC มี $\alpha > 0.70$ ถือว่าเหมาะสม เพื่อแสดงให้เห็นว่าเครื่องมือมีคุณภาพเพียงพอในการนำไปใช้เก็บข้อมูล

3. วิเคราะห์เพื่อสรุประดับความพึงพอใจของค่าคะแนนจากการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐาน สถิติบรรยายด้วยค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนคำตอบของลิเคิร์ต (Likert's method)

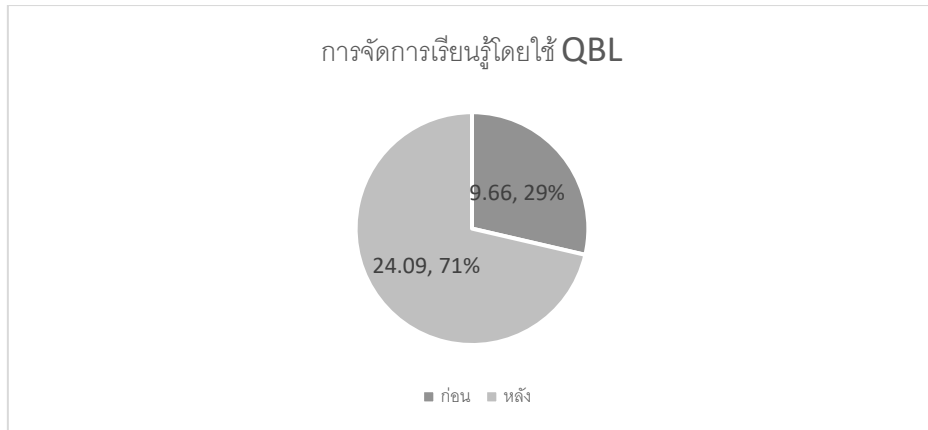
ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ผลสัมฤทธิ์จากการทดสอบการอ่านวิเคราะห์งานวรรณกรรมก่อนและหลังของการจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐาน

การทดสอบ	ค่าเฉลี่ยการอ่านวิเคราะห์โดยใช้ Question Based Learning (QBL)					
	n	$\bar{x}$	SD	df	t	p
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม QBL	80	9.66	3.81	9	25.34*	.000
หลังเข้าร่วมกิจกรรม QBL	80	24.09	3.82			

* $p < .05$

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่อกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านวิเคราะห์มีคะแนนสูงขึ้น สอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัย ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านวิเคราะห์ของนักศึกษาหลังเรียนสูงขึ้น ค่าคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 14.43 คะแนนก่อนเข้าร่วมกิจกรรม ($M = 9.66$, $SD = 3.81$) และคะแนนหลังเข้าร่วมกิจกรรม ($M = 24.09$, $SD = 3.82$) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $t(79) = 25.34$ $p < .01$ จากผลการวิจัยดังกล่าวทำให้เห็นว่า กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐานมีประสิทธิภาพสูงในการพัฒนาทักษะการอ่านวิเคราะห์ของนักศึกษา เนื่องจากส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเชิงวิเคราะห์ ตั้งคำถามอย่างมีวิจารณญาณ และเชื่อมโยงข้อมูลได้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัย

ภาพที่ 1 ผลคะแนนการอ่านวิเคราะห์งานวรรณกรรมภาษาอังกฤษก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมโดยใช้คำถามเป็นฐาน

แผนภูมิวงกลมที่ 1 แสดงให้เห็น ผลคะแนนการอ่านวิเคราะห์ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมโดยใช้คำถามเป็นฐาน ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม: ($M = 9.66$, $SD = 3.81$) หลังเข้าร่วมกิจกรรม ($M = 24.09$, $SD = 3.82$) มีการเปรียบเทียบแสดงให้เห็นว่า หลังการเข้าร่วมกิจกรรมส่งผลให้คะแนนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$)

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐานเพื่อการพัฒนาทักษะการอ่านวิเคราะห์งานวรรณกรรมภาษาอังกฤษ

รายการ	$\bar{x}$	SD	ระดับความพึงพอใจ
1. นำความรู้ไปใช้ในการบูรณาการการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้	4.09	0.71	มาก
2. มีการดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีสติที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาได้อย่างมีความสุข และมีเหตุผล	3.84	0.80	มาก
3. มีทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ มีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นที่มีความแตกต่างทางด้านภาษาและวัฒนธรรม	3.91	0.70	มาก
4. มีความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศได้	4.14	0.74	มาก
5. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างเป็นระบบ และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองจากสื่อต่าง ๆ รอบตัวอย่างสร้างสรรค์และยั่งยืน	4.14	0.71	มาก

ตารางที่ 2 (ต่อ) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐานเพื่อการพัฒนาทักษะการอ่านวิเคราะห์งานวรรณกรรมภาษาอังกฤษ

รายการ	$\bar{x}$	SD	ระดับ ความพึงพอใจ
6. สามารถโยงความรู้ที่ได้จากสิ่งที่อ่าน กับความรู้เดิมหรือประสบการณ์ ของผู้เรียนในการอธิบายเชิงวิเคราะห์ เพื่อหาความสัมพันธ์ของเหตุการณ์และการกระทำของตัวละคร รวมถึงการคาดการณ์สิ่งต่างๆ และทั้งยังสามารถนำสิ่งที่ได้จากการอ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้	3.87	0.85	มาก
7. กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทางภาษาผ่านเรื่องราวที่ศึกษา และสามารถเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ เมื่อผู้เรียนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อเรื่องที่อ่านทั้งในการวิเคราะห์องค์ประกอบของเรื่อง วัฒนธรรม ประเพณีและการดำเนินชีวิตที่เหมือนหรือแตกต่างจากประสบการณ์ของผู้เรียน	3.91	0.93	มาก
8. สามารถตีความในการจับประเด็นหลัก ประเด็นรองจากเรื่องที่อ่านได้	3.94	0.82	มาก
9. มีวิจารณ์ในการแยกแยะข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็นและความรู้สึกได้	4.07	0.79	มาก
10. สามารถแยกเนื้อเรื่องออกเป็นส่วนๆ ให้เห็นว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไหร่ คำนึงถึงกลวิธีในการประพันธ์ สำนวน ภาษา	4.02	0.74	มาก
11. มีคิดอย่างมีเหตุผลมากขึ้น	4.05	0.70	มาก
12. สามารถค้นหาความรู้เพิ่มเติมได้ดีขึ้น	3.82	0.79	มาก
13. ตระหนักว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญต่อการเรียนการสอน	4.06	0.72	มาก
14. สามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ได้	4.14	0.77	มาก
15. มีความกล้าซักถาม และแสดงความคิดเห็นมากขึ้น	3.87	0.75	มาก
16. มีความพึงพอใจโดยรวม ต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐานช่วยให้นักพัฒนาทักษะการอ่านวิเคราะห์จากงานวรรณกรรมภาษาอังกฤษ	3.89	0.88	มาก
รวม	3.98	0.11	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจโดยภาพรวมต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านวิเคราะห์อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($M = 3.98$, $SD = 0.11$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐานทำให้นักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมาก ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศ ($M = 4.14$, $SD = 0.74$) ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างเป็นระบบ และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองจากสื่อต่างๆ รอบตัวอย่างสร้างสรรค์และยั่งยืน ($M = 4.14$, $SD = 0.71$) และสามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้

ใหม่ ($M = 4.14$, $SD = 0.77$) จากผลการวิจัยดังกล่าวทำให้เห็นว่า จากการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจ พบว่า การจัดกิจกรรมที่ใช้คำถามเป็นฐานสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ สร้างบรรยากาศแห่งการตั้งคำถามและการคิดอย่างมีระบบ ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืน และเสริมสร้างสมรรถนะด้านภาษาและการคิดเชิงวิเคราะห์ได้อย่างเด่นชัด ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยข้อที่ 2 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจตามเกณฑ์รวมไม่น้อยกว่า 3.50 จากผลการวิจัยดังกล่าวทำให้เห็นว่า จากการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจ พบว่าการจัดกิจกรรมที่ใช้คำถามเป็นฐานสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ สร้างบรรยากาศแห่งการตั้งคำถามและการคิดอย่างมีระบบ ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืน และเสริมสร้างสมรรถนะด้านภาษาและการคิดเชิงวิเคราะห์ได้อย่างเด่นชัดซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัย

สรุปผลและอภิปรายผล

การวิจัยการจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านวิเคราะห์จากงานวรรณกรรมเพื่อการสอนภาษาอังกฤษของนักศึกษาวิชาชีพครูสาขาวิชาภาษาอังกฤษ ครั้งนี้มีข้อค้นพบที่น่าสนใจ ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำมาอภิปรายผลดังนี้

ประการที่ (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและจากการทำแบบทดสอบการอ่านวิเคราะห์วรรณกรรมภาษาอังกฤษ โดยใช้คำถามเป็นฐานมีคะแนนสูงขึ้น สอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัย ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านวิเคราะห์ของนักศึกษาหลังเรียนสูงขึ้น ค่าคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 14.43 คะแนนก่อนเข้าร่วมกิจกรรม ($M = 9.66$, $SD = 3.81$) และคะแนนหลังเข้าร่วมกิจกรรม ($M = 24.09$, $SD = 3.82$) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $t(79) = 25.34$ $p < .01$ จากผลการวิจัยดังกล่าวทำให้เห็นว่า กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐานมีประสิทธิภาพสูงในการพัฒนาทักษะการอ่านวิเคราะห์ของนักศึกษา เนื่องจากส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเชิงวิเคราะห์ ตั้งคำถามอย่างมีวิจารณญาณ และเชื่อมโยงข้อมูลได้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย Shukri และ Mukundan (2015) อ้างถึงใน ลลิตา วิบูลวัชร (2561, น. 220) ระบุถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะการคิดผ่านการอ่านงานวรรณกรรม การอ่านงานวรรณกรรมสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทางภาษาผ่านเรื่องราวที่ศึกษาและสามารถเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์เมื่อผู้เรียนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อเรื่องที่อ่านทั้งในการวิเคราะห์องค์ประกอบของเรื่อง วัฒนธรรมประเพณีและการดำเนินชีวิตที่เหมือนหรือแตกต่างจากประสบการณ์ของผู้เรียน การพัฒนาทักษะการอ่านวิเคราะห์ถือว่าเป็นการสื่อสารภาษาอังกฤษที่สำคัญในการเชื่อมต่อกับความคิดให้กับคนทั่วโลก วรรณกรรมสามารถกระตุ้นความตระหนักรู้ในเรื่องวัฒนธรรมที่หลากหลาย รวมถึงการเรียนรู้เกี่ยวกับโครงสร้างของภาษาที่ปรากฏในงานวรรณกรรม ที่สำคัญวรรณกรรมสามารถส่งเสริมทักษะการอ่านวิเคราะห์และการคิดขั้นสูงของผู้เรียน การอ่านวรรณกรรมมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมทักษะการคิดผ่านกระบวนการเรียนรู้ทางภาษา โดยผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ผ่านการมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น และตั้งคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง องค์ประกอบวรรณกรรม วัฒนธรรม และวิถีชีวิตที่สะท้อนในงานเขียน ซึ่งอาจเหมือนหรือแตกต่างจากประสบการณ์ของตนเอง การพัฒนาทักษะการอ่านวิเคราะห์ในลักษณะนี้จึงเป็นการสื่อสารภาษาอังกฤษในเชิงลึกที่ช่วยเชื่อมโยงแนวคิดระหว่างผู้เรียนกับบริบทสากล ทั้งยังส่งเสริมความตระหนักรู้ในความหลากหลายทางวัฒนธรรม และโครงสร้างทางภาษา วรรณกรรมจึงถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง โดยเฉพาะเมื่อใช้แนวทางการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐาน ซึ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดอย่างมีวิจารณญาณ

วิเคราะห์ เปรียบเทียบ และสังเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ผลการวิจัยของจันทร์พอง ปัญญาวงศ์ และวิไลภรณ์ ฤทธิคุปต์ (2565, น. 1–13) ศึกษาการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กลวิธีแบบโฟร์บล็อกร่วมกับเทคนิค 5W1H เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านจับใจความ สำคัญและเขียนสรุปใจความสำคัญภาษาอังกฤษในนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้าน ห้วยวน (เชิงคานาคโรวาท) จำนวน 38 คน พบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการทางด้านการอ่านจับใจความสำคัญ และการเขียนสรุปใจความภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญเมื่อเปรียบเทียบผลก่อนและหลังการเรียนรู้ โดยการเรียนรู้ที่บูรณาการคำถามตามแนวทาง 5W1H (Who, What, When, Where, Why, How) เข้า กับกลวิธีแบบโฟร์บล็อกช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์เชิงลึกผ่านการตั้งคำถามและการตอบคำถาม อย่างมีระบบซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐาน (Question-Based Learning) ที่มุ่งพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการสื่อสารความเข้าใจของผู้เรียนผ่านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และการถ่ายทอดความเข้าใจในรูปแบบที่เป็นระบบ

ประการที่ (2) นักศึกษามีความพึงพอใจโดยภาพรวมต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถาม เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านวิเคราะห์อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($M = 3.98$, $SD = 0.11$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐานทำให้นักศึกษามีความพึงพอใจใน ระดับมาก ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศ ($M = 4.14$, $SD = 0.74$) ส่งเสริม ให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างเป็นระบบ และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองจากสื่อ ต่างๆ รอบตัวอย่างสร้างสรรค์และยั่งยืน ($M = 4.14$, $SD = 0.71$) และสามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมกับ ความรู้ใหม่ ($M = 4.14$, $SD = 0.77$) จากผลการวิจัยดังกล่าวทำให้เห็นว่า จากการวิเคราะห์ข้อมูล ความพึงพอใจ พบว่า การจัดกิจกรรมที่ใช้คำถามเป็นฐานสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น ในการเรียนรู้ สร้างบรรยากาศแห่งการตั้งคำถามและการคิดอย่างมีระบบ ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืน และเสริมสร้างสมรรถนะด้านภาษาและการคิดเชิงวิเคราะห์ได้อย่างเด่นชัด ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน การวิจัยข้อที่ 2 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจตามเกณฑ์รวมไม่น้อยกว่า 3.50 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ผลงานวิจัยของ จุฑาทิพย์ หาญกุดตุ้ม, สมภารธัชธรรม์ ศิโลศรีไซ และสัญญา เคนาภูมิ (2566) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐาน เป็นรูปแบบหนึ่งของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ตอบสนองต่อการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คำถามเป็นเครื่องมือในการกระตุ้นความรู้สึก เพื่อให้ผู้เรียนเกิด แรงจูงใจในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ของตนเองได้จากการการคิด ตอบคำถาม สร้างความเข้าใจ และค้นพบความรู้ รวมถึงการวิเคราะห์ ใช้ประโยชน์จากความรู้ในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ และแก้ปัญหาในชีวิตจริง สอดคล้องกับกระบวนการคิดของผู้เรียน ซึ่งจัดอยู่ในระดับการเรียนรู้ด้านพุทธิ พิสัย (Cognitive Domain) ตามกรอบแนวคิดของ Bloom (1956) ที่แบ่งออกเป็น 6 ระดับ ได้แก่ (1) ความรู้ (Knowledge) (2) ความเข้าใจ (Comprehension) (3) การนำความรู้ไปใช้ (Application) (4) การวิเคราะห์ (Analysis) (5) การสังเคราะห์ (Synthesis) และ (6) การประเมินค่า (Evaluation) โดย ระดับที่ 1-3 ถือเป็นระดับพื้นฐาน และระดับที่ 4-6 ถือเป็นระดับการคิดขั้นสูง และยังสอดคล้องกับ แนวคิดของ Krathwohl (2002) โดยได้ปรับปรุงลำดับชั้นการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัยใหม่เป็น (1) การจำ (Remembering) (2) ความเข้าใจ (Understanding) (3) การนำไปใช้ (Applying) (4) การวิเคราะห์ (Analyzing) (5) การประเมินค่า (Evaluating) และ (6) การสร้างสรรค์ (Creating) จุดมุ่งหมายหลักคือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะด้านความรู้และการคิดอย่างมีลำดับจากระดับพื้นฐานไปสู่ ระดับสูงขึ้น ผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งกว่าการเพียงแค่ “เข้าใจ

เนื้อหา” โดยจำเป็นต้องพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทางสติปัญญา ความรู้ และกระบวนการคิดของผู้เรียน

Rido, A., Kuswoyo, H., and Nuansa, S, (2020, p. 241-252) ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ใช้คำถามหลากหลายประเภท เช่น คำถามเพื่อแสดงข้อมูล คำถามอ้างอิง คำถามติดตาม และคำถามเชิงวาทศิลป์ (rhetorical questions) โดยวิธีการที่อาจารย์ใช้ในการตั้งคำถาม ได้แก่ การกล่าวคำถามในรูปแบบอื่นก่อน แล้วจึงเรียกชื่อนักศึกษา การตั้งคำถามต่อทั้งชั้นเรียน การส่งเสริมให้นักศึกษาเป็นผู้เริ่มถามคำถาม และการเดินเข้าไปใกล้นักศึกษาเมื่อตั้งคำถาม กลยุทธ์การตั้งคำถามเหล่านี้ช่วยให้อาจารย์สามารถนำการอภิปราย ตรวจสอบความเข้าใจของนักศึกษา เปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็น และเพิ่มการมีส่วนร่วมของนักศึกษา ส่งผลให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็น แสดงความคิดเห็น และแม้กระทั่งตั้งคำถามด้วยตนเองอย่างกระตือรือร้น งานวิจัยนี้สามารถใช้เป็นแนวทางให้อาจารย์สร้างบทเรียนที่มีความหมายและมีปฏิสัมพันธ์ เพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีความสามารถและมีวิจารณญาณดังนั้น การประยุกต์ใช้แนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐานในการพัฒนาทักษะการอ่านวิเคราะห์วรรณกรรมภาษาอังกฤษ จึงถือเป็นแนวทางสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาเชิงลึก ผักผ่อนการคิดอย่างมีเหตุผล และพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษควบคู่ไปกับทักษะการคิดขั้นสูงได้อย่างรอบด้าน นอกจากนี้แล้ว การอ่านวิเคราะห์จำเป็นต้องมีการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ควบคู่กันกับการอ่านวิเคราะห์ กล่าวคือการคิดวิเคราะห์เป็นพื้นฐานของการคิดขั้นสูงทุกประเภท ทักษะการคิดวิเคราะห์มีความสำคัญ หากขาดทักษะการคิดวิเคราะห์แล้ว การพัฒนาทักษะการประเมินค่า ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณก็เป็นไปไม่ได้ยาก การคิดวิเคราะห์ต้องอาศัยความรู้ในการไตร่ตรองและความคิดอย่างมีเหตุผล ทิศนา ขัมมณี (2560, น. 142-143) กล่าวถึง การเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการคิดไว้ว่าเป็นกระบวนการทางสติปัญญา ซึ่งอาศัยสิ่งเร้า และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เป็นการดำเนินการเรียนการสอนที่ผู้สอนใช้รูปแบบ วิธีการ และเทคนิคการสอนต่างๆ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดขยายต่อเนื่องจากความคิดเดิมที่มีอยู่ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น เกิดความคิดที่มีความละเอียด กว้างขวาง ลึกซึ้งถูกต้องอย่างมีเหตุผล และน่าเชื่อถือมากขึ้นกว่าเดิม พร้อมทั้งมีตัวบ่งชี้ที่น่าสนใจ คือ ผู้สอนและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน ผู้สอนใช้รูปแบบ วิธีการ และเทคนิคการสอนต่างๆ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดขยายต่อเนื่องจากความคิดเดิมที่มีอยู่ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิด และกระบวนการคิดต่างๆ ตามความเหมาะสมกับพื้นฐานผู้เรียน ได้แก่ ทักษะการคิดพื้นฐาน ทักษะการคิดที่เป็นแกนสำคัญ เช่น ทักษะการสังเกต การตั้งคำถาม การจำแนก การจัดหมวดหมู่ การเปรียบเทียบ การเชื่อมโยงประสบการณ์ความรู้ การใช้เหตุผล (เชิงนิรนัย-อุปนัย) การขยายความ การตีความ การสรุป เป็นต้น ทักษะการคิดขั้นสูง เช่น ทักษะการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประยุกต์ใช้ การคาดคะเน การรวบรวมข้อมูล พิสูจน์ ทดสอบ การคิดริเริ่ม การจินตนาการ การประเมิน การปรับโครงสร้าง เป็นต้น ผู้เรียนฝึกใช้เหตุผลในการตัดสินใจต่อสถานการณ์ที่ซับซ้อนต่างๆทั้งยังแสดงให้เห็นว่าเนื้อหาของรายวิชาวรรณคดีมีผลต่อการพัฒนาทักษะการใช้ความคิดเชิงวิจารณญาณ แม้ว่าการวิเคราะห์ตัวละครหรือการวิเคราะห์ภาษาที่ปรากฏในวรรณคดี ผู้เรียนมีทัศนคติที่น้อยกว่าเนื้อหาอื่นที่ส่งผลต่อการคิดเชิงวิจารณญาณ แต่ผู้เรียนสามารถพัฒนาความคิดเชิงวิจารณญาณจากการวิเคราะห์ใจความสำคัญหรือแนวคิดหลักของเรื่อง รวมไปถึงจากการวิเคราะห์ประเด็นเหตุการณ์สำคัญต่างๆในเนื้อเรื่องได้ เช่น ประเด็นด้านสังคมและวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ศาสนา และความเชื่อ เป็นต้น ซึ่งผลการวิจัยนี้สามารถยืนยันให้เห็นถึงคุณค่าของการสอนวรรณคดีสำหรับผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ในด้านเนื้อหาวิชาวรรณคดีที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดเชิงวิจารณญาณที่สูงขึ้น โดยส่วนประกอบต่างๆ

ของเรื่อง เช่น เนื้อเรื่อง ตัวละคร แก่นเรื่อง สามารถเอื้อให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดในการวิเคราะห์ประเด็นต่างๆ ที่สอดแทรกอยู่ในเนื้อเรื่องเหล่านี้ได้ และด้วยกิจกรรมการสอนวรรณคดีที่หลากหลายในห้องเรียน เช่น แสดงบทบาทสมมติ การนำเสนองาน และการอภิปราย ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการใช้ความคิดเชิงวิจารณ์ญาณจากวิธีการสอนต่างๆ เหล่านี้ ซึ่งจากผลการวิจัยระบุว่าวิธีการสอนแบบให้แสดงบทบาทสมมติ ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความคิดเชิงวิจารณ์ญาณมากที่สุด อาจเนื่องมาจากการแสดงบทบาทสมมตินั้น ผู้เรียนจะต้องทำความเข้าใจเนื้อเรื่องอย่างละเอียดก่อนที่จะนำไปสู่การตีความและวิเคราะห์ตัวละคร จึงจะสามารถถ่ายทอดและแสดงบทบาทสมมตินั้นออกมาได้ทั้งยังต้องอาศัยการความเข้าใจในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และแก้ไขปัญหาต่างๆ สำหรับวิธีการสอนโดยการอภิปรายนั้น เป็นวิธีที่ช่วยให้ผู้เรียนได้สะท้อนความรู้สึกรู้สึกคิดของตนที่มีต่อเนื้อเรื่อง ตัวละคร และประเด็นสำคัญต่างๆ ในเรื่อง ซึ่งผู้เรียนก็จะได้พัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษไปได้ในขณะเดียวกันอีกด้วย อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าวิธีการสอนแบบบรรยายช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิจารณ์ญาณได้น้อยกว่าการแสดงบทบาทสมมติ โดยวิธีการสอนแบบบรรยายนั้นเป็นวิธีการสอนแบบดั้งเดิมที่เน้นการถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนไปยังผู้เรียนเพียงอย่างเดียว ผู้สอนมีการนำเสนอข้อมูลซึ่งเป็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง การอธิบาย การแปล และสรุปใจความสำคัญของเรื่องให้แก่ผู้เรียน ซึ่งวิธีการสอนแบบบรรยายนี้ไม่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในการเรียนรู้ได้มากนัก ทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของจันทร์พอง ปัญญาวงศ์ และวิไลภรณ์ ฤทธิคุปต์ (2565, น. 1–13) ศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีแบบโพรบล็อกร่วมกับเทคนิค 5W1H เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญและเขียนสรุปใจความสำคัญภาษาอังกฤษในนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยวน (เชิงคานาคโรวาท) จำนวน 38 คน พบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการทางด้านการอ่านจับใจความสำคัญและการเขียนสรุปใจความสำคัญภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญเมื่อเปรียบเทียบผลก่อนและหลังการเรียนรู้ โดยการเรียนรู้ที่บูรณาการคำถามตามแนวทาง 5W1H (Who, What, When, Where, Why, How) เข้ากับกลวิธีแบบโพรบล็อกช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์เชิงลึกผ่านการตั้งคำถามและการตอบคำถามอย่างมีระบบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐาน (Question-Based Learning) ที่มุ่งพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการสื่อสารความเข้าใจของผู้เรียนผ่านการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณและการถ่ายทอดความเข้าใจในรูปแบบที่เป็นระบบ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ญัฐกานต์ เพ็งมณี (2564, น. 54) พบว่า การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิดในนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์ ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ห้อง 2 ปีการศึกษา 2562 ที่ได้จากการเลือกแบบเจาะจง ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ได้รับการประเมินว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ นักเรียนยังแสดงความพึงพอใจต่อกระบวนการเรียนรู้ในระดับมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการใช้คำถามเป็นฐาน (5W1H) ร่วมกับเครื่องมือทางความคิดเชิงภาพ เช่น แผนผังความคิด มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์และการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้

นอกจากนี้แล้วยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง, อรุณ ศิริสัมพันธ์, ดวงหทัย โสมไชยวงค์ และวิลาพัฒน์ อรุณบุญลชาติ (2564) ปรับกระบวนการทัศน์: การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน เพื่อสร้างเสริมทักษะสำคัญของผู้เรียนยุคประเทศไทย 4.0. ที่เน้นพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพทั้งทางด้านความรู้ ทักษะและความสามารถสูง มีความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นพลเมืองไทยและเป็นพล

โลกที่ดี ทั้งนี้เนื่องจากผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างแท้จริงจากกระบวนการเรียนรู้ (Learning process) ได้แก่ การมีประสบการณ์ การปฏิบัติจริงอย่างเป็นลำดับขั้นตอน จนกระทั่งเกิดผลการเรียนรู้ (Learning outcome) ทั้งทางด้านความรู้ความเข้าใจในสาระต่าง ๆ ความสามารถในการกระทำ การใช้ทักษะ กระบวนการต่าง ๆ รวมทั้งความรู้สึกหรือเจตคติอันเป็นผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการเรียนรู้ที่ผสมผสาน บูรณาการกัน การปรับกระบวนการที่จัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานในเรื่องของความหมาย ปรัชญาและทฤษฎีการเรียนรู้ที่เป็นพื้นฐานของการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน คุณค่า ประสิทธิภาพ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ แนวทางการประเมินอย่างง่ายสำหรับครู บทบาทของครูที่ปรึกษาโครงงาน และผลงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน

การใช้คำถามเป็นฐานในการช่วยการจัดการเรียนรู้ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญต่อการเรียนการสอน วรรณกรรมภาษาอังกฤษสำหรับผลการวิจัยที่กลุ่มตัวอย่างได้เข้าร่วมกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐานช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาวิชาชีพครูมีองค์ความรู้ที่หลากหลายมากขึ้น ทำให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตการทำงานและชีวิตประจำวันมากขึ้นจัดอยู่ในระดับดีมาก ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ จุฑาทิพย์ หาญกุดตุ้ม, สมภารธัชธรรม ศิโลศรีไซ และสัญญา เคนาภูมิ (2566) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐาน การจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐาน เป็นรูปแบบหนึ่งของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ตอบสนองต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้คำถามเป็นเครื่องมือในการกระตุ้นความรู้สึก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ของตนเองได้จากการการคิด ตอบคำถาม สร้างความเข้าใจ และค้นพบความรู้ รวมถึงการวิเคราะห์ ใช้ประโยชน์จากความรู้ในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่และแก้ปัญหาในชีวิตจริง โดยมีกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐาน ประกอบด้วย การสร้างคำถาม ถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสงสัยและค้นหาคำตอบ ถามเพื่ออภิปรายและหารือ ถามเพื่อการตรวจสอบ ถามเพื่อการสรุป และถามเพื่อการต่อยอด สามารถประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอนด้วยกัน ได้แก่ ขั้นวางแผนการใช้คำถาม ขั้นเตรียมคำถาม ขั้นของการใช้คำถาม และขั้นสรุปเนื้อหาการเรียนรู้ ผู้สอนสามารถออกแบบการเรียนรู้ สร้างเครื่องมือในการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของเนื้อหาสาระ โดยผู้สอนสามารถประเมินผู้เรียนไปพร้อม ๆ กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ตามสภาพจริง ตามแนวทางวิธีการประเมินผลทางเลือกใหม่ คำถามเป็นเครื่องมือสำคัญที่ครูผู้สอนสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนโดยการบูรณาการการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สอดคล้องกับการวิจัยของ จุฑาทิพย์ หาญกุดตุ้ม, สมภารธัชธรรม ศิโลศรีไซ และสัญญา เคนาภูมิ (2566) ชี้ให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐาน (Question-Based Learning) เป็นหนึ่งในรูปแบบของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่ตอบสนองต่อเป้าหมายการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และใช้ "คำถาม" เป็นเครื่องมือสำคัญในการกระตุ้นความสนใจ สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ และกระตุ้นกระบวนการคิดของผู้เรียน รูปแบบการเรียนรู้ดังกล่าวช่วยให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ของตนเองผ่านการคิด วิเคราะห์ ตอบคำถาม สร้างความเข้าใจเชิงลึก และค้นพบองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง รวมทั้งสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์นวัตกรรมและการแก้ปัญหาในชีวิตจริง ซึ่งเหมาะสมอย่างยิ่งกับการพัฒนาทักษะการอ่าน วิเคราะห์วรรณกรรมภาษาอังกฤษ ที่ต้องอาศัยการตั้งคำถาม การตีความเชิงลึก การคิดเชื่อมโยง และการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐานประกอบด้วยหลายขั้นตอน ได้แก่ การสร้างคำถามที่มีคุณภาพ ถามเพื่อกระตุ้นความสงสัย ถามเพื่อกระตุ้นการอภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ถามเพื่อการตรวจสอบและสะท้อนความเข้าใจ ถามเพื่อสรุปความรู้ และถามเพื่อการต่อยอด ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการเรียนรู้ใน 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การวางแผนการใช้คำถาม

(2) การเตรียมคำถาม (3) การใช้คำถามในกระบวนการเรียนรู้ และ (4) การสรุปเนื้อหาจากคำถาม นอกจากนี้ ผู้สอนยังสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการกับการใช้คำถาม พร้อมทั้งจัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และสามารถประเมินผู้เรียนตามสภาพจริง (Authentic Assessment) โดยใช้คำถามเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ซึ่งเป็นหัวใจของการอ่านวรรณกรรมภาษาอังกฤษในเชิงลึกและมีวิจารณ์ญาณ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้สร้างชุดคำถามที่มีลำดับชั้นจากง่ายไปซับซ้อน เช่น คำถามตามแนวคิดของ Bloom's Taxonomy เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ใช้ วรรณกรรมภาษาอังกฤษ ที่เหมาะสมกับระดับความสามารถของนักศึกษาและเน้นวรรณกรรมที่มีประเด็นให้วิเคราะห์เชิงลึก

2. ครูผู้สอนควรส่งเสริมทักษะการอ่านวิเคราะห์และฝึกให้นักศึกษาตั้งคำถามปลายเปิด เพื่อกระตุ้นการคิดเชิงวิพากษ์และความสามารถในการตีความวรรณกรรมใช้กิจกรรมที่สนับสนุนการอ่านวิเคราะห์ เช่น การอภิปรายในชั้นเรียน (Socratic Seminar), การเขียนวิเคราะห์วรรณกรรม (Literary Analysis Essays), และการจัดทำ Mind Map ส่งเสริม การอภิปรายเปรียบเทียบ ระหว่างวรรณกรรมที่แตกต่างกัน เพื่อนำเสนอแง่มุมที่หลากหลาย ทั้งยังส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและสื่อการเรียนรู้ นำแพลตฟอร์มออนไลน์ มาช่วยกระตุ้นการเรียนรู้โดยการตั้งคำถามและให้ผู้เรียนตอบผ่านระบบดิจิทัลที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้แนวคิดจากแหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

3. การพัฒนาทักษะของครูผู้สอนจัดอบรมหรือ การอบรมเชิงปฏิบัติการ Workshop สำหรับอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับเทคนิค Questioning Strategies ในการสอนวรรณกรรมสนับสนุนให้ครูผู้สอนใช้ Lesson Study และ Action Research เพื่อพัฒนาแนวทางการสอนที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการใช้แนวทางนี้ในกลุ่มนักศึกษาหรือผู้เรียนระดับอื่น ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเปรียบเทียบผลลัพธ์และประเมินความเหมาะสมของแนวทางการสอนนี้ในบริบทที่แตกต่างกัน

2. ควรมีการวิจัยเพิ่มเติมการศึกษาความยั่งยืนของผลการเรียนรู้ เกี่ยวกับผลกระทบในระยะยาวของการใช้คำถามเป็นฐานในการพัฒนาทักษะการอ่านวิเคราะห์ เพื่อดูว่านักศึกษาสามารถคงไว้ซึ่งทักษะที่ได้รับและนำไปประยุกต์ใช้ในการสอนภาษาอังกฤษ

3. การพัฒนาเครื่องมือและรูปแบบคำถามที่เหมาะสม ควรศึกษารูปแบบของคำถามที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการกระตุ้นการคิดวิเคราะห์ เช่น คำถามปลายเปิด (Open-Ended Questions), คำถามที่เน้นการสังเคราะห์ข้อมูล (synthesis questions) หรือคำถามที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงกับประสบการณ์ส่วนตัว (Reflective Questions)

4. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบูรณาการแนวคิดของ Question-Based Learning เข้ากับทฤษฎีทางการศึกษาต่าง ๆ เช่น ทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ (Constructivist Learning Theory) หรือการเรียนรู้ผ่านการมีส่วนร่วม (Active Learning) เพื่อพัฒนารอบแนวคิดที่แข็งแกร่งยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- จันทร์พอง ปัญญาวงศ์ และวิไลภรณ์ ฤทธิคุปต์. (2565, พฤษภาคม-สิงหาคม). การจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีแบบโพรบลิอกร่วมกับเทคนิค 5W1H เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญและเขียนสรุปใจความสำคัญภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่*, 15(2), 1-13. เข้าถึงได้จาก https://so01.tci-thaijo.org/index.php/crrugds_ejournal/article/view/256593/171539
- จิตนรงค์ เอี่ยมสำอางค์. (2566, มกราคม-มิถุนายน). คำถามและกลยุทธ์การใช้คำถามเพื่อการจัดการเรียนรู้. *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*, 1, 53-55. เข้าถึงได้จาก <https://so13.tci-thaijo.org/index.php/DRUEDJ/article/view/113/94>
- จุฑาทิพย์ หาญกุดตุ้ม, สมภารธัชธรรม์ ศิโธศรีโซ และสัญญา เคนาภูมิ. (2566, กันยายน-ตุลาคม). การจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐาน. *วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ*, 1(5), 67-81. เข้าถึงได้จาก <https://so10.tci-thaijo.org/index.php/jasru/article/view/577/558>
- ณัฐกานต์ เพื่องมณี. (2564). *การพัฒนาการคิดวิเคราะห์โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ 5W1H ร่วมกับแผนผังความคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต)*. อุดรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- ปริญญ์ กิจรุ่งเรือง, อรพิน ศิริสัมพันธ์, ดวงหทัย โฮมไชยะวงศ์ และวิลาพัฒน์ อรุณนวลชาติ. (2564). ปรับกระบวนการทัศน์: การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน เพื่อสร้างเสริมทักษะสำคัญของผู้เรียนยุคประเทศไทย 4.0. *ครุศาสตร์สาร มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา*, 15(2), 16-30.
- ทศนา แหมมณี. (2560). *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 21). กรุงเทพฯ: แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัชรี นาคผง, ศิริวรรณ วณิชฉนวนรัชย์, รุจิราพร รมศิริ, และ มนต์ชัย พงศกรณฤงษ์. (2564, กรกฎาคม). การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 15, 176-186. เข้าถึงได้จาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/suedujournal/article/view/251037/169167>
- ลลิตา วิบูลย์วร. (2561). การจัดการเรียนการสอนวรรณกรรมภาษาอังกฤษตามแนวคิดการตอบสนองของผู้เรียน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. *วารสารภาษาปริทัศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่*, (33), 220-224.
- สุวรรณจรัส ธ., ตรีเล็ก ว. และนวลผกา น. . (2024). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการคิด อย่างมีวิจารณ์ญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. *e-Journal of Education Studies, Burapha University*, 6(3), 16-32. เข้าถึงได้จาก <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/ejes/article/view/273903>
- Bloom, B.J. (Ed.). (1979). *Taxonomy of Educational Objectives: Handbook/Cognitive 73 Domain*. London: Longman.
- Boud, D., & Feletti, G. (1996). *The challenge of problem based learning* (2nd ed.). London: Kogan Page.
- Hoban, G. F. (2010). *Teacher learning for educational change*. Glasgow: Bell & Bain.

- Khatib, M., Rezaei S., & Derakhshan A. (2011). Literature in EFL/ESL Classroom. *English Language Teaching*, 4(1), 201-208.
- Krathwohl, D.R. (2002) A Revision of Bloom's Taxonomy: an Overview. *Theory into Practice*, 41(4), 212-218.
- Rido, A., Kuswoyo, H., & Nuansa, S. (2020). Questioning Strategies in English Literature Lectures in an Indonesian University. *Lingua Cultura*, 14(2), 241–253. Retrieved from <https://journal.binus.ac.id/index.php/Lingua/article/view/6834/4000>
- Shukri, N.A. & Mukundan J. (2015). A Review on Developing Critical Thinking Skills through Literary Texts. *Advances in Language and Literary Studies*, 6(2),4-9. Retrieved from <http://www.journals.aiac.org.au/index.php/all/article/view/1316/1305>.